

15. júl 2016

Ničiteľ tabakových mýtov

Vplyv zvýšenia spotrebnej dane z cigariet na spotrebiteľskú cenu

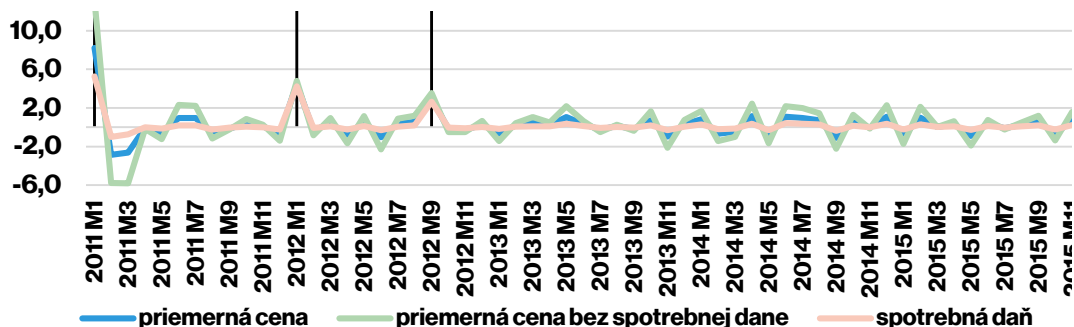
Ján Remeta

MF SR začiatkom tohto týždňa predstavilo plán adresnejšieho a komplexnejšieho zdanenia tabaku a cigariet. Bol zostavený v súlade s najlepšou praxou¹ a s cieľom maximalizácie výberu dane v prospech štátu, nie marží na tabakovom trhu. Logiku postupného zvyšovania sadzieb dane z cigariet sme aj verejne odkomunikovali.² Nespoliehajte sa na mýty, ale zmenu ceny cigariet si vyrátajte sami prostredníctvom našej [webovej kalkulačky](#).

Príležitosť pre rast marží?

Najväčšie zvyšovanie hrubých marží (cien bez dane) realizoval slovenský tabakový trh vždy práve v čase zvyšovania sadzieb dane. Od roku 2011 sa sadzba spotrebnej dane z cigariet zvyšovala trikrát a práve v týchto troch obdobiach rástla cena bez dane rýchlejšie ako daňová zložka koncovej ceny (Graf 1).

Graf 1: Rast priemernej ceny cigariet a jej zložiek (v %, MoM*)

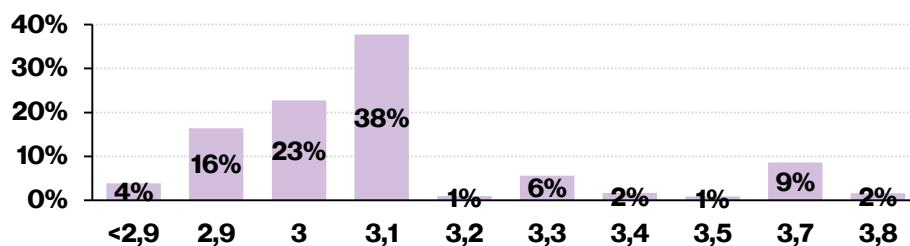
Poznámky: * mesačné rasty

Zdroj: FS SR a vlastné výpočty

Magická „desiatka“

Historická skúsenosť ukazuje, že trh akékoľvek zvýšenie sadzieb dane od zavedenia eura na Slovensku zaokrúhlil na najbližšie celé desiatky eurocentov, či už nahor, alebo v niekoľkých prípadoch aj nadol. Tento fakt len podčiarkuje, že až 99,8 % balení cigariet má spotrebiteľskú cenu zaokrúhlenú na 10 centov (Graf 2, len 0,2 % balení cigariet je v cene 2,85 Eur, tj. nezaokrúhlenej na desiatok).

Graf 2: Podiel cien krabičiek na trhu cigariet podľa ich ceny (v Eur)*

Zdroj: FS SR

¹ Iných krajín (Nemecko, Rakúsko, Česká Republika, Fínsko..), odporúčani medzinárodných organizácií ako Svetová zdravotnícka organizácia (WHO), Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (EOCD), Európska komisia (EK) a na základe diskusií so zástupcami slovenského tabakového priemyslu.

² Analýza IFP: [Ideálny čas pre adresnejšie zdanenie fajčiarov](#).

Aj samotní zástupcovia tabakového sektora potvrdili zaokrúhľovanie³ ako príčinu výraznejšieho rastu cien cigariet pri zvýšení ich počtu z 19 na 20 kusov.⁴ No neurobili tak všetci hráči na trhu. Analyzované údaje odhalili, že:

- 24 % trhu zvýšilo cenu o 10 centov, teda menej ako vyvolané zdanenie
- 2,3 % trhu cenu nezmenilo,
- zvyšných 74 % cenu zvýšilo o 20 centov, t.j. zvýšili svoje hrubé marže o 5 centov

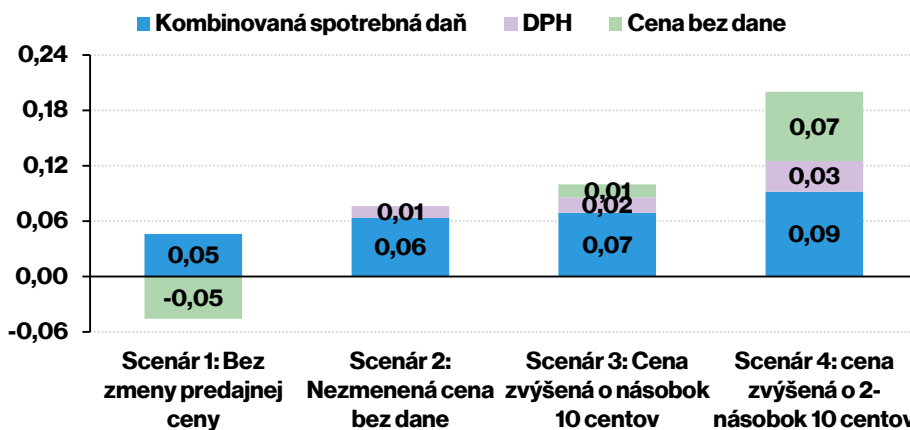
Delenie 10-centového koláča

Minimálne v posledných štyroch prípadoch (aj pri zmene počtu cigariet z 19 na 20 ks) od roku 2011 vždy došlo k zaokrúhľovaniu na celé desiatky eurocentov. To znamená, že akékoľvek zvýšenie sadzby dane nižšie ako 10 centov znamená len rozdielny spôsob prerozdelenia koláča medzi štát a účastníkov trhu. Prax zaokrúhľovania bez ohľadu na vyvolané zvýšenie cien tak prináša vyššie marže výrobcov a distribútorov. Inak povedané, **z hľadiska štátu je najefektívnejšie cieľiť zdanenie tak, aby úprava dane spôsobila zvýšenie ceny čo najbližšie k 10 centom**. Samozrejme, aj samotné zaokrúhľovanie, má pozitívny efekt na časť dane platenej z finálnej ceny.

Ničiteľ mýtov: webová kalkulačka IFP

Ako sa teda zvýšenie sadzieb dane premietne do finálnej spotrebiteľskej ceny cigariet? Pre skvalitnenie verejnej diskusie, ktorá je poznačená viacerými rozporuplnými prepočtami, IFP pripravil [webovú kalkulačku](#). Tá prepočítava vplyvy zvýšenia sadzby dane od roku 2017 v súlade s ekonomickou logikou rozdielneho správania subjektov na trhu. Predpokladá štyri scenáre prenosu zvýšenia sadzby dane do cien, ktoré kopírujú historické správanie subjektov.⁵

Graf 3: Prepočet zmeny ceny zo zvýšenia spotrebnej dane z cigariet v prípade najpočetnejšej skupiny cigariet predávaných za 3,1 Eur (v Eur)*

Zdroj: IFP

Materiál prezentuje názory autorov a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov

³ <https://dennikn.sk/401326/pridali-jednu-cigaretu-navyse-krabicku-zdrazel-20-centov/>

⁴ Od apríla 2016 sa zvýšil povinný počet cigariet v spotrebiteľskom balení o 1 ks z 19 na 20.

⁵ V realite môže nastať aj 5. scenár zníženia ceny, ale ten je limitovaný a neaplikovateľný pri najlacnejších cigaretách z dôvodu existencie minimálnej sadzby dane (najmenej pravdepodobný).